

ДОВІДКА
про стан викладання предмета «Захист України»
в Андріївському ліцеї №1 Донецької селищної ради Ізюмського району
Харківської області у 2024/2025 навчальному році

Відповідно до наказу відділу освіти від 04.11.2024 № 145 Про вивчення питання організації освітнього процесу з навчального предмета «Захист України» у закладах ЗСО громади у 2024/2025 навчальному році адміністрацією Андріївського ліцею №1 було здійснено перевірку стану викладання предмета «Захист України».

Організація освітнього процесу на уроках з навчального предмету «Захист України» у Андріївському ліцеї №1 у 2024/2025 навчальному році здійснювалась відповідно до: законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про військовий обов'язок і військову службу», Закону України «Про національну безпеку України», Стратегії воєнної безпеки України, затвердженої Указом Президента України від 25.03.2021 № 121/2021, постанови Кабінету Міністрів України від 26.02.2020 № 143 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України», Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 №1392, Закону України «Про основи національного спротиву» № 1702-IX від 01.01.2022 зі змінами, листа Міністерства освіти і науки України від 30.08.2024 № 1.1/15776-24 інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів / інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2024/2025 навчальному році та інших нормативних документів.

У 2024 році МОН України, аби повною мірою реалізувати завдання щодо забезпечення якісної початкової загальновійськової підготовки та формування стійкої громадянської ідентичності, розпочало оновлення підходів до викладання навчального предмета «Захист України». У межах зазначеного оновлення було розроблено модельну навчальну програму «Захист України. Інтегрований курс» для закладів, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти, запропоновано новий підхід до викладання зазначеного предмета та виділено кошти на формування відповідного навчального простору. Модельна навчальна програма «Захист України. Інтегрований курс» була розроблена відповідно до нового Державного стандарту профільної середньої освіти та погоджена в Міністерстві оборони України (лист від 17.04.2024 № 1/6787-24). Наказом МОН України від 08.08.2024 № 1116 зазначеній модельній навчальній програмі надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти та науки України». Викладання за цієї програмою реалізується в рамках Інноваційного освітнього проєкту на всеукраїнському рівні за темою «Теоретико-методичні засади викладання навчального предмета/інтегрованого курсу “Захист України”».

Метою навчального предмета «Захист України» є формування національної та громадянської ідентичності, громадянської стійкості та оборонної свідомості здобувачів та здобувачок профільної середньої освіти, здатності виявляти свою національну та громадянську ідентичність у повсякденному житті і в умовах негативних зовнішніх впливів та готовності до захисту незалежності і територіальної цілісності України, конституційних засад державного ладу, національних інтересів та суспільно-державних (національних) цінностей України.

Відповідно до поставленої мети окреслено такі комплексні освітні та виховні завдання:

- ознайомлення здобувачів і здобувачок освіти з основними принципами громадянської активності та оборонної свідомості як складової стратегії захисту національних інтересів та суспільно-державних (національних) цінностей України;
- розвиток умінь здобувачів і здобувачок освіти, спрямованих на готовність до захисту незалежності і територіальної цілісності України, конституційних засад державного ладу, національних інтересів та суспільно-державних (національних) цінностей України;
- розвиток командної взаємодії, лідерства та самозарадності здобувачів і здобувачок освіти в природному, соціальному, техногенному та віртуальному середовищах в умовах негативних зовнішніх впливів;
- формування вмінь, прогнозування наслідків своїх дій для безпеки, здоров'я, і добробуту в умовах невизначеності;

– розвиток умінь відстоювання власної української національної та громадянської ідентичності, інтересів українського суспільства, протидіючі проявам тиску, неповаги і приниження;

формування схильності до безпечних і корисних практик поведінки, які зменшують ризики для життя і здоров'я або запобігають їм;

– навчання надання необхідної домедичної допомоги собі та/або іншим особам;

формування вміння вчитися без шкоди для здоров'я, відстежувати власний поступ;

навчання діяти ефективно (самостійно та в групі) для досягнення успіху при відстоюванні власної української національної та громадянської ідентичності;

– формування у здобувачів і здобувачок освіти підприємливості та етичної поведінки на основі суспільно-державних (національних) цінностей України для поліпшення здоров'я, безпеки і добробуту власного та українського суспільства;

– розвиток вміння планувати різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці, аналізуючи наслідки своїх рішень, зокрема в системі Сил оборони України та на підприємствах оборонної галузі.

Курс «Захист України. Інтегрований курс» в ліцеї викладається разом у хлопців та дівчат у 10-А, 10-Б та 11-А, 11-Б класах. Учитель Захисту України – Чаговець В.А. (2 місяці педагогічного стажу), 10 кваліфікаційний розряд.

Відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня», затвердженої наказом МОН від 20.04.2018 №408 (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 №1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020 №464), за модельною навчальною програмою «Захист України. Інтегрований курс», затвердженої наказом МОН від 08.08.2024 № 1116 у 2024/2025 навчальному році передбачено 2 год. на тиждень. Всього вивчають предмет “Захист України. Інтегрований курс” учні 10-11 класу у кількості 61 учень.

I. Навчально-методичне забезпечення

Підручники за новою модельною програмою відсутні.

№ з/п	Навчальний предмет	Кількість годин	Підручники	Погодження МОНУ	Додаткова література	Забезпечення
1	Захист України	70	Користуємося електронною версією підручника Авт. Колек. Фука , Пашко, Герасимів. Захист України: підручник для учнів 10 кл загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту) Тернопіль Астон, 2023 рік	МОН України від 31.05.2018 №551		100 %
2	Захист України	70	Гудима А.А., Пашко К.О., Герасимів І.М., Фука М.М. Захист Вітчизни: підручник для учнів 10 кл загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, для дівчат) «Основи медичних знань» - Тернопіль Астон, 2018 рік	МОН України від 31.05.2018 №551		100 %
3	Захист України	70	Гудима А.А., Пашко К.О., Герасимів І.М., Фука М.М. Захист Вітчизни: підручник для учнів 11 кл загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, для дівчат) «Основи медичних знань» - Тернопіль Астон, 2019 рік	МОН України від 12.04.2019 №472		100 %

4	Захист України	70	Герасимів І.М., Пашко К.О., , Фука М.М., Щирба Ю.П. Захист Вітчизни: підручник для учнів 10 кл загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, для хлопців) - Тернопіль Астон, 2018 рік	Наказ МОН України Від 31.05.2018 №551	-	100 %
5	Захист України	70	Герасимів І.М., Пашко К.О., , Фука М.М., Щирба Ю.П. Захист Вітчизни: підручник для учнів 11 кл загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, для хлопців) - Тернопіль Астон, 2019 рік	МОН України від 12.04.2019 №472	-	60 %

II. Кадрове забезпечення викладання предмету «Захист України»

№ з/п	Клас	ІПБ учителя	Спеціальність за дипломом	Кваліфікаційна категорія	Педагогічне звання	Стаж роботи	Нагородження за роботу з предмета	Рівень проведення
1	10, 11 клас	Чаговець Василь Анатолійович	Вчитель захисту України	10 розряд	-	2 м.	Немає	Достатній

III. Упровадження інноваційних технологій, виконання вимог до сучасного уроку

В ході відвідування навчальних занять встановлено, що вчитель Чаговець Василь Анатолійович знає та розуміє основні вимоги навчальної програми, керівні документи з питань підготовки молоді до служби у Збройних силах України, ознайомлений з методичними рекомендаціями щодо викладання предмету в цьому навчальному році. Переважна більшість уроків характеризується раціонально підбраною структурою, доцільно визначеними навчальними, розвиваючими та виховними завданнями. Переважають комбіновані уроки, під час проведення яких поєднується повторення вивченого та засвоєння нового матеріалу.

Педагог дотримується вимог щодо організації уроків з предмету «Захист України». Кожен урок починається з хвилини мовчання, виконання Гімну України, перевірки готовності учнів до уроку. Під час тренування за тематикою уроку вчитель обов'язково враховує рівень фізичного розвитку учня, стан його здоров'я. Оцінювання учнів з предмета «Захист України» здійснюється відповідно до Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів. При оцінюванні навчальних досягнень вчитель оцінює якість знань, умінь та навичок учнів, засвоєння техніки виконання вправи, нормативні показники. Багато уваги приділяє формуванню розуміння учнями необхідності неухильного дотримання правил техніки безпеки. На жаль, дистанційно не завжди вдається повністю реалізувати поставлені завдання.

Вчитель вільно володіє навчальним матеріалом, який викладається ним послідовно, доступно для учнів. У процесі розгляду нормативно-правових основ військової служби вчителем розкривається послідовна політика керівництва держави у формуванні збройних сил. Під час проведення занять належна увага приділяється підготовці учнів до захисту України, поясненню прав і обов'язків громадян України щодо захисту її незалежності та територіальної цілісності, підготовці до служби у лавах Збройних Сил України. Для стимулювання пізнавальної активності учнів, їх дієвої самостійної діяльності під час уроків вчитель використовує роботу в групах, подібних до військових формувань, використовує методи і

прийоми, які максимально наближають навчальний процес до реального життя та забезпечують практичну спрямованість навчання.

Освітній процес будується на засадах гуманізму, демократизму, застосуванні особистісно орієнтованого навчання. Стосунки між учнями та вчителем, а також учнів між собою підтримуються на зразок взаємовідносин між військовослужбовцями Збройних Сил України.

Сучасний урок – це логічно закінчений, цілісний, обмежений певними рамками відрізок навчально-виховного процесу. Тому Чаговець В.А. визначає для себе ті форми роботи, які для нього найприйнятніші, відповідають сучасній парадигмі освіти. Саме на уроці відбуваються основні процеси навчання, виховання і розвитку особистості.

Викладання предмета здійснюється в дистанційному форматі у синхронному й асинхронному режимах (відповідно до рекомендацій, зазначених в листі МОН України № 1/15281-24 від 23.08.24 року «Про організацію 2024/2025 навчального року в закладах загальної середньої освіти». В своїй роботі вчитель керується Положенням про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, що затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 №1115 «Деякі питання організації дистанційного навчання» та санітарним регламентом для закладів загальної середньої освіти, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 №2205 «Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти».

Під час вивчення предмета особлива увага вчителя звертається на дотримання безпечних умов освітнього процесу в умовах воєнного стану. Вчитель під час проведення уроків дотримується порядку дій у разі увімкнення сигналів «Увага всім! Повітряна тривога», що розроблені на основі рекомендацій Державної служби з надзвичайних ситуацій України.

IV. Основні об'єкти навчально-матеріальної бази з предмета «Захист України»:

Кабінет та місце для вивчення дій днювального, вартового, стройових прийомів «Захисту України» створено. Кабінет містить всі необхідні стенди серії «Захист України», наочний матеріал, посібники. У кабінеті є інтернет, wi-fi, інтерактивна дошка з проектором.

Тактичного місця, спортивного містечка, тиру та смуги перешкод немає в наявності через відсутність фінансування.

У кабінеті «Захисту України» є в наявності зйомно-переносне обладнання:

- Медичні каркасні ноші;
- Протигаз для дорослих;
- Медична сумка;
- Макети автоматів.

Створено Куточок допризовника, який є у бібліотеці, на стенді у кабінеті «Захисту України» та на сайті (<http://asch1.donets-osvita.gov.ua/vykladannya-predmetu-zahyst-ukrayiny/kutochok-dopryzuvnyka-2/>). У закладі в наявності Куточок цивільного захисту, який включає в себе інформацію про:

- Сигнали сповіщення;
- Засоби індивідуального захисту;
- Стихійні лиха;
- Пожежі;
- Аварії;
- Перша домедична допомога;
- Номери телефонів рятувальних служб.

На сайті ліцею створено розділ «Захист України», який містить посилання на нормативно-правові документи, накази по закладу стосовно предмета «Захист України», навчальні програми, електронні підручники, критерії оцінювання навчальних досягнень учнів, перелік інтернет-ресурсів, необхідні методичні посібники, матеріали для уроків. Розділ постійно оновлюється (<http://asch1.donets-osvita.gov.ua/vykladannya-predmetu-zahyst-ukrayiny/>)

Також у закладі є паперові методичні посібники. Оформлений стенд «Профорієнтація» розміщена наочна агітація, яка включає в себе плакати із вступом до військових навчальних закладів. У кабінеті «Захист України» створено фотогалерею «Випускники Андріївського ліцею, які захищають Україну», вчитель слідкує за оновленням фотогалереї.

VI. Рівні навчальних досягнень учнів з предмету «Захист України»

Перевірка класних журналів показала, що основним видом оцінювання навчальних досягнень учнів із Захисту України, як і повинно бути, є тематичне. Основними формами і методами контролю є усне поточне опитування, виконання інтерактивних онлайн-завдань з використанням ігрових платформ, онлайн-тестування, індивідуальних завдань тощо. Оцінюється також виконання нормативів з вогневої та тактичної підготовки, прикладної фізичної підготовки, медико-санітарної підготовки, основ цивільного захисту, оволодіння теоретичними знаннями та застосування їх на практиці. Якість виконання нормативів визначає рівень індивідуальної підготовки учнів. Важливими умовами успішності занять із предмета є висока дисципліна, організованість, відповідальність учнів.

Рівень навчальних досягнень учнів 10-11 класів за результатами тематичного оцінювання відображено в таблиці:

Клас	Учні за списком	Рівень навчальних досягнень								Якісний показник навчання	Вчитель
		Високий		Достатній		Середній		Поча- тковий			
		-ть	%	-ть	%	-ть	%	-ть	%		
10-А	14	12	85,7	2	14,3	-	-	-	-	100%	Чаговець В.А.
10-Б	13	12	92,3	1	7,7	-	-	-	-	100%	Чаговець В.А.
11-А	20	18	90	2	10	-	-	-	-	100%	Чаговець В.А.
11-Б	12+2 інд	11	78,5	3	21,5	-	-	-	-	100%	Чаговець В.А.

Отже, навчальний матеріал із предмета старшокласники засвоїли на високо-достатньому рівні, якість засвоєння знань учнями за підсумками тематичного оцінювання становить 100%.

Постійно ведеться профорієнтаційна робота з учнями, проводяться благодійні акції, зустрічі з військовим, волонтерська діяльність, години мужності, також 16 листопада 2024 року вчителем предмету захисту України була проведена онлайн-зустріч із учнями 11 класів з метою орієнтації учнів на вступ до військових навчальних закладів України з представниками ВУЗів:

- [Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба;](#)
- [Національної академії Національної гвардії України;](#)
- [Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського “ХАІ”
Національний університет оборони України](#)

Військово-патріотичне виховання реалізується через зміст уроків захисту України, проведення пошукової роботи, бесід, семінарів та волонтерства. 14 листопада відбувся онлайн-турнір Quiz «Захист України» у рамках Всеукраїнської шкільної ліги «Quiz Діти» для учнів 10-11 класів під керівництвом Василя Анатолійовича Чаговця. Старшокласники проявили знання, кмітливість і згуртованість. Це захопливе змагання поглибило знання старшокласників про національну безпеку, патріотизм і захист рідної країни. (Посилання на фотозвіт <https://www.facebook.com/share/p/sPRHYdKUt857YkSC/>)

За підсумками стану викладання предмету “Захист України” у 2024/2025 навчальному році, вважати проведеною роботу вчителя предмету «Захисту України» на високому рівні.

Висновки:

В ході вивчення стану навчання учнів предмету «Захист України» виявлено:

- навчання ведеться за новою модельною навчальною програмою, затвердженою наказом МОН України, відповідно до чинного законодавства та методичних рекомендацій;
- рівень опанування матеріалу навчальної програми старшокласники засвоїли на високо-достатньому рівні, якість засвоєння знань учнями за підсумками тематичного оцінювання становить 100%;
- в наявності необхідна шкільна документація: календарно-тематичні плани, поурочні плани; сторінки е-журналу заповнюються своєчасно.

Рекомендації;

1. Вчителю предмета «Захист України»:

- Продовжити працювати над якісним виконанням методичних рекомендацій, навчальної програми з предмета «Захист України».

Постійно

- Продовжити роботу щодо підготовки учнів до захисту України, до служби у Збройних Силах України та інших збройних формуваннях, визначених законодавством.

Постійно

- Продовжити роботу щодо виконання вимог до сучасного уроку, впровадження інноваційних та цифрових технологій в освітній процес.

Постійно

- Брати активну участь у методичних семінарах, вебінарах, семінарах-практикумах з питань викладання предмета «Захист України».

Впродовж 2024/2025 навчального року

- Брати активну участь у підготовці і проведенні у закладі Дня цивільного захисту, активно залучати до цього учнів 10-11 класів.

Квітень, 2025

- Працювати над поповненням кабінету «Захист України» необхідним обладнанням, методичною літературою, дидактичним матеріалом.

Постійно

- Залучати до проведення навчальних занять з предмета «Захист України» військовослужбовців ЗСУ, учасників бойових дій російсько-української війни.

Постійно

- Урізноманітнювати форми перевірки засвоєнням учнями теоретичних знань з використанням технологій дистанційного навчання.

Постійно

- Використовувати схеми, плани, щоб забезпечити засвоєння системи знань. Залучати до створення ментальних карт, інфографіки.

Постійно

2. Керівнику методичного об'єднання вчителів технологічного, художньо-естетичного, фізично-оздоровчого циклів та предмета «Захист України» Ірині Мозговій:

- Організувати обговорення змісту довідки «Про стан вивчення предмета «Захист України» в Андріївському ліцеї №1 у 2024/2025 навчальному році» на засіданні методичного об'єднання.

Листопад 2024 року

Заступник директора з навчально-виховної роботи

Аліна ЛЮТА